

MAKTABGACHA TA'LIM SIFATINI TA'MINLASH: ZAMONAVIY STANDARTLAR VA BAHOLASH MEZONLARI

*Denov tadbirkorlik va pedagogika
instituti 1-bosqich MT talabasi -
talabasi Qayumova Ozoda Abdujalil qizi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim sifatini oshirishning zamonaviy yo'nalishlari, davlat ta'lim standartlari, kompetensiyaga asoslangan yondashuv va ta'lim jarayonining baholash mezonlari haqida so'z yuritiladi. Shuningdek, bolalar rivojlanishini kuzatish, pedagogik monitoring, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda ota-ona hamkorligining o'rnini yoritilgan. Maqola zamonaviy ta'lim talablariga mos ravishda maktabgacha ta'lim tizimida sifatni ta'minlashning ilmiy-amaliy asoslarini ochib beradi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, ta'lim sifati, davlat standarti, baholash mezonlari, kompetensiyaga asoslangan yondashuv, monitoring, raqamli texnologiyalar.

Аннотация: В статье рассматриваются современные подходы к обеспечению качества дошкольного образования, государственные образовательные стандарты, компетентностный подход и критерии оценки качества обучения. Освещены вопросы педагогического мониторинга, цифровизации образовательного процесса и сотрудничества с родителями.

Ключевые слова: дошкольное образование, качество обучения, стандарты, критерии оценки, компетентностный подход, мониторинг, цифровые технологии.

Abstract: This article analyzes modern approaches to ensuring the quality of preschool education, state educational standards, a competence-based approach, and evaluation criteria. It also discusses pedagogical monitoring, digital

technologies, and parent–teacher cooperation as essential factors in improving educational quality.

Keywords: *preschool education, quality assurance, modern standards, evaluation criteria, competence-based approach, monitoring, digital learning.*

KIRISH

Maktabgacha ta'lim — inson shaxsining shakllanishidagi eng muhim bosqichdir. Mashhur rus psixologi L.S. Vygotskiy ta'kidlaganidek, “Bolalik — bu kelajakning ildizi, shuning uchun bolaning har bir rivojlanish bosqichi keyingisini tayyorlaydi.” Shu bois maktabgacha ta'lim sifatini ta'minlash jamiyatning kelajak taraqqiyoti uchun hal qiluvchi omil hisoblanadi.

Bugungi globallashuv davrida ta'lim sifati faqat bilim hajmi bilan emas, balki bolaning kompetensiyalarini rivojlantirish, mustaqil fikrlash, muloqot va ijodkorlik qobiliyatlarini shakllantirish bilan belgilanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ–4312-son qarori bilan “Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi” tasdiqlangani sohada sifatni oshirishning ustuvor yo'nalishlarini belgilab berdi.

ASOSIY QISM

1. Maktabgacha ta'lim sifatining mohiyati

Ta'lim sifati — bu ta'lim jarayonining davlat standartlariga, ijtimoiy talablar va shaxsiy ehtiyojlarga muvofiqlik darajasidir. Maktabgacha ta'limda bu tushuncha bolalarning har tomonlama rivojlanishini — aqliy, jismoniy, ijtimoiy va nutqiy kamolotni o'z ichiga oladi.

Ta'lim sifatini baholashda uch asosiy jihat ajratiladi:

Natijaviylik – bola rivojlanishining kutilgan darajaga yetishi;

Jarayon sifati – ta'lim faoliyatining samaradorligi;

Muhit sifati – maktabgacha ta'lim tashkilotidagi shart-sharoitlar.

2. Zamonaviy standartlar

Maktabgacha ta'limda zamonaviy standartlar bolaning kompetensiyalariga yo'naltirilgan. Davlat o'quv standarti quyidagi yo'nalishlarni belgilaydi:

ijtimoiy-emotsional rivojlanish;
nutq va kommunikativ kompetensiya;
bilish jarayonlari va tafakkur;
jismoniy rivojlanish;
ijodiy faoliyat;
maktabga tayyorgarlik.

Bu standartlar ta'lim jarayonini faqat tayyor bilim berish emas, balki faoliyat orqali o'rganish, tajriba o'tkazish, o'yin asosida o'qitish kabi metodlar orqali amalga oshirishni talab etadi.

3. Baholash mezonlari

Maktabgacha ta'lim sifatini baholashda quyidagi mezonlar asosiy hisoblanadi:

Bola rivojlanishi ko'rsatkichlari:

nutq rivoji, tafakkur, ijodiylik, jismoniy ko'nikmalar, hissiy barqarorlik.

Tarbiyachi faoliyati sifati:

pedagogik mahorat, metodik yondashuv, darsni tashkil etish usullari.

Muhit sifati: O'quv markazlari, xavfsizlik, jihozlar, gigiyenik sharoitlar.

Ota-onalar ishtiroki: bola tarbiyasidagi hamkorlik darajasi, ota-onalarning fikri va qoniqish ko'rsatkichi.

Boshqaruv va monitoring tizimi: ichki va tashqi nazorat, pedagoglar malaka oshirishi, natijaviy tahlil.

4. Raqamli texnologiyalar roli

Bugungi kunda raqamli vositalardan foydalanish maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda muhim o'rin tutadi. Interaktiv o'yinlar, elektron kuzatuv kartalari, onlayn monitoring tizimlari bolalar rivojlanishini aniq baholash imkonini beradi.

5. Pedagogik monitoring va innovatsiyalar

Sifatni ta'minlashda pedagogik monitoring asosiy vosita hisoblanadi. U orqali tarbiyachi bola rivojlanish dinamikasini tahlil qiladi, individual yondashuvni

rejalashtiradi. Innovatsion metodlar — STEM-elementlar, loyiha asosida o'qitish, Montessori yondashuvi — ta'lim jarayoniga yangi samaradorlik kiritmoqda.

Tarbiyachi faoliyati sifati: pedagogik mahorat, metodik yondashuv, darsni tashkil etish usullari.

Muhit sifati: o'quv markazlari, xavfsizlik, jihozlar, gigiyenik sharoitlar.

Ota-onalar ishtiroki: bola tarbiyasidagi hamkorlik darajasi, ota-onalarning fikri va qoniqish ko'rsatkichi.

Boshqaruv va monitoring tizimi: ichki va tashqi nazorat, pedagoglar malaka oshirishi, natijaviy tahlil.

4. Raqamli texnologiyalar roli:

Bugungi kunda raqamli vositalardan foydalanish maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda muhim o'rin tutadi. Interaktiv o'yinlar, elektron kuzatuv kartalari, onlayn monitoring tizimlari bolalar rivojlanishini aniq baholash imkonini beradi.

5. Pedagogik monitoring va innovatsiyalar

Sifatni ta'minlashda pedagogik monitoring asosiy vosita hisoblanadi. U orqali tarbiyachi bola rivojlanish dinamikasini tahlil qiladi, individual yondashuvni rejalashtiradi. Innovatsion metodlar — STEM-elementlar, loyiha asosida o'qitish, Montessori yondashuvi — ta'lim jarayoniga yangi samaradorlik kiritmoqda.

Xulosa:

Maktabgacha ta'lim sifatini ta'minlash zamonaviy standartlarga tayanish, pedagogik monitoringni yo'lga qo'yish va raqamli texnologiyalarni joriy etish bilan chambarchas bog'liq. Bolaning individual rivojlanishiga e'tibor, ota-onalar bilan hamkorlik va malakali pedagoglar mehnati sifat boshqaruvining asosiy omillaridir. Sifatli maktabgacha ta'lim — bu kelajak avlodning intellektual salohiyati uchun mustahkam poydevordir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori "Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida" PQ-4312. – Toshkent, 2019.
- 2.,O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-5545. – Toshkent, 2018.
- 3,O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi. Davlat o'quv standarti (DO'ST). – Toshkent, 2020.
- 4.Hasanova D., To'raeva G. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
- 5,Abdurahmonova Q., Jo'rayev M. Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishi nazariyasi. – Toshkent: TDPU, 2021.
- 6,Shodiyev A., Matyayeva N. Maktabgacha ta'limda sifat nazorati va monitoring. – Toshkent: TDPU, 2022.
- 7,UNESCO. Early Childhood Care and Education: Quality Standards and Indicators. – Paris, 2019.
- 8,OECD. Starting Strong: Early Childhood Education and Care Quality Framework. – Paris, 2017.